

Marc van Nijnatten

‘Une belle histoire’

Marc van Nijnatten

‘Une belle histoire’

“Een familiegeschiedenis van 50 jaar”

*Deel VII,
het slot van de cyclus
“HET HUWELIJK”*

Van Marc van Nijnatten verscheen eerder:

Rottend rijpen (2013) (1994*)

Copyright © 2016, Marc van Nijnatten, Nijmegen
Eerste druk 17 augustus 2016

Inhoudsopgave 'Une Belle Histoire'

- 1. De laatste nacht**
(19 december 2010)

Sterven I

- 2. De boom is geveld**
(vrijdag 16 maart 2007)

Het leven is een feest

- 3. Feest in de kinderkamer**
(29 april 1972)
- 4. Feest in het kippenhok**
(3 november 1984)
- 5. Feest in het Vossenhol**
(31 oktober 1999)

Sterven II

- 6. De gebroken vlinder**
(vrijdag 25 september 2009)

Herboren

- 7. Paddenstoelen zoeken**
(28 oktober 2009)
- 8. 'Feest' in de tuin**
(31 oktober 2009)
- 9. 'Love letters in the sand'**
(7 mei 2010)

Verdergaan

“ken je het verhaal over de boom en de vlinder”, vroeg de kabouter
“nee?...dan moet je maar eens door dit kleine deurtje naar
binnengaan”

De laatste nacht

19 december 2010

“Ik ken alleen maar trieste verhalen over dit huis...” zegt Stijn, terwijl hij tegen mij aankruipt op de matras die we op de vloer van de leeggehaalde woonkamer hadden neergelegd. Dit was de laatste nacht dat ik in mijn ouderlijk huis zou slapen.

Die dag had het gesneeuwd waardoor het huis en de tuin bij onze aankomst verpakt waren in een warme witte deken. De lucht was grijs en gesloten, maar de witte deken had het hele huis gehuld in een beschermende sneeuwcocon. We parkeerden de auto zoals altijd op het pad voor de grote garage. De grote halfronde houten garagedeuren waren gesloten. Daarbinnen was een lege garage waarvan de muren volledig beschilderd waren in wolken van allerlei kleuren. Tegenwoordig zou dat met graffiti zijn gedaan, wij mochten ons uitleven met verf en kwasten. In die tijd stonden er onze vouwwagen en auto in, maar de garage had ook vaak als ons jeugdhonk gediend waar we feesten gaven, repeteerden met de band, of tafeltennisten als het buiten slecht weer was.

Stijn was als eerste uit de auto en maakte het tuinhekje van de achtertuin open om zo snel mogelijk naar binnen te kunnen gaan in het huis van opa en oma. Ik stapte naast hem de tuin in en bleef stil staan....ook Stijn hield als vanzelf stil...

“Wauw, het lijkt wel een sprookjestuin” zei Stijn....

Zijn woorden leken geen klank te krijgen in deze verstilde witte natuur. De tuin was prachtig ...de bomen hadden witte jassen aan. Alles stond stil alsof de natuur bevroren was, niets bewoog...of zag ik daar in het bos toch iets bewegen...liep daar nu iemand?
...Het blijft stil...

In het bos achter de tuin stond de grote ronde trampoline wit licht te weerkaatsen als een pas gelande vliegende schotel. We liepen langs de brede stam van de gehalveerde kastanjeboom die met zijn

nieuw uitgegroeide takken nu als een vreemde donkere schoorsteen met een dik wit deksel tussen de bestrooide rododendronstruiken omhoog stak. De ronde vijver was alleen herkenbaar als een grote kuil in de witte deken, alsof een reuzenkater hier op de deken had liggen slapen.

Ondanks de dikke witte laag die over de muren en het dak was heen gevallen, was het huis koud toen we via de achterdeur de eetkamer binnen kwamen. Alle kamers waren in de afgelopen maanden door mij en mijn broers leeggehaald. In sommige kamers hadden we enkele meubelstukken laten staan om het huis nog een beetje aangekleed te laten lijken....maar zelfs zonder de meubels waren overal de sporen zichtbaar van onze ouders die hier zolang hadden gewoond. In de vensterbank zag ik tegen het raam een boek staan....één van de laatste boeken die was overgebleven van de duizenden boeken die pa op zijn studeerkamer had gehad....hoe toepasselijk..."een leeg huis" van Marga Minco. 'Wie had het daar neergelegd?' Dit lege huis was in de afgelopen 42 jaar een herberg geweest voor iedereen die daar naar binnen wilde gaan, en deze ouderlijke herberg die als bijnaam Brasserie "le vieux ton" had gekregen, zou morgen worden verkocht aan een nieuwe eigenaar. "Zullen we de verwarming maar aanzetten en dan even door alle kamers lopen?" vroeg ik aan Stijn.

Stijn knikte en liep met mij mee door de eetkamer naar de voormalige kleine garage. Deze garage aan de voorkant van het huis was door ons nooit als garage gebruikt. Aan de buitenkant zaten er twee grote halfronde openslaande deuren, maar die waren nu aan de binnenzijde dichtgemetseld. Wij hadden deze schuur altijd als fietsenschuur en knutselschuur gebruikt. Toen het huis werd gekocht in 1967 zat er aan de buitenkant van de schuur nog een kolenhok met een luikje naar binnen zodat de kolen voor de kachel konden worden geschept, maar zelfs in 1967 was kolen stoken al verleden tijd. Onze ouders lieten direct centrale verwarming installeren. In de woonkamer plaatsten ze wel de kolenkachel die ze hadden mee verhuisd uit hun eerdere woning. In de 'kleine garage' stond vroeger een zware houten werkbank, met een houten bankschroef en daarboven hing het gereedschapsbord

van opa met alle gereedschap op een vaste plaats, die mijn vader van hem had geërfd. Op en onder die werkbank hadden in de loop der jaren veel poezen hun nest gemaakt. De kleine garage leek in niets meer op een garage omdat we deze in 2007 hals over kop hadden laten verbouwen tot een tweede badkamer op de begane grond toen mijn vader ernstig ziek was geworden. De badkamer, die nooit voor die functie gebruikt zou worden, kreeg later nog wel een andere bestemming, maar nu was hij leeg en schoon, en klonk hol toen ik Stijn vroeg:

“Weet je nog dat jij hier als eerste onder deze speciale grote douche hebt gestaan Stijn?”

Stijn keek me met zijn grote ogen aan en zei:

“Dat was vlak voordat opa overleed toch....en toen heb ik in mijn nakie piano zitten spelen”

Ik moest lachen om deze herinnering van Stijn.

Mijn vader was inderdaad doodziek en lag beneden in de woonkamer in een bed te rusten. Stijn, die toen 6 jaar oud was, mocht de net tot badkamer omgebouwde kleine garage inwijken. In de eetkamer, die tot slaapkamer voor de eeuwigheid zou worden omgebouwd stond nog de piano van pa. Om hem op te vrolijken hadden we alle deuren tussen de woonkamer, keuken en eetkamer opengezet zodat hij Stijn kon horen terwijl die onder de grote douche van zijn opa stond. Hij zong en genoot van de weerkaatsing van zijn stem op de tegels in de nieuwe badkamer. Toen hij klaar was met douchen, liep hij in zijn nakie de eetkamer in en begon hij op de piano te spelen.

We liepen terug vanuit de “kleine garage” de eetkamer in, waar alleen nog een oud, door opa van Nijnatten gemaakt salontafeltje tegen de muur stond. De grote uitschuifbare eettafel met zijn houten stoelen uit de Oirschotse meubelfabriek van Meeuwis, (vriendje van ma) waaraan zoveel maaltijden in grote en kleine gezelschappen waren genuttigd, hadden we opgeslagen bij een oom en tante op zolder. De piano was verdwenen, de prachtige servieskast die nog uit de erfenis van opa Boot kwam was naar mijn jongste broer Jaap, en de hoek waar de boekenkast van ma met haar eigen verzamelde boeken had gestaan was leeg. De rode houten krukjes die ooit een rieten zitting hadden, waren jarenlang overal en nergens te vinden geweest als bijzettafels waar ma dan

voor de gezelligheid rode boerenzakdoeken over heen legde. In één van deze zittingen was een volledig schaakbord ingebrand. Maar ook van deze krukjes geen enkel spoor.

Stijn liep vooruit via de glazen schuifdeur de keuken in. Hier voelde je direct de aanwezigheid van ma, ook al waren alle spulletjes uit de keuken gehaald. Deze keuken was ooit de nieuwe keuken uit 1974 die mijn moeder zo graag had gewild en die helemaal was ingericht naar haar wensen en door mijn vader voorzien van sfeerbepalende elementen. Rechts naast de schuifdeur was daar ma's eigen schrijfhokje onder de kap van de voormalige betimmerde schouw die vroeger boven het fornuis had gehangen. Daar schreef ma haar dagboek in de vorm van aantekeningen in haar vele Unicef agenda's. Naast de deur naar de gang hadden een keur aan familiefoto's met opa's en oma's, kinderen en kleinkinderen en zussen en broers van ma gehangen.

Door een deuropening met halve deuren kon je vanuit de keuken ook doorlopen naar de woonkamer. Ma had die er in laten maken omdat de keuken de centrale plek in het huis moest zijn van waaruit ze direct in contact kon staan met alle kamers. De kinderen en kleinkinderen speelden hier restaurantje. De volwassenen zaten dan in de woonkamer, daarbij was Stijn de kok in de keuken en zijn nichtje Amé nam via de halve open deur de 'bestellingen' op die ze noteerde op kleine briefjes. Stijn maakte dan het 'eten' klaar en Amé deed dan de halve deur open en dicht als de bestellingen konden worden doorgegeven.

De L-vormige aanrecht was voorzien van donkere houten kastdeuren, wat in die tijd heel modern was. Tegen de muur zaten witte tegeltjes met een blauw siermotief. De dubbele gootsteen was precies onder de openslaande ramen naar de achtertuin gemaakt. Ma keek hier naar buiten door wat later het betraande raam zou worden. Nu waren alle rekjes en versierselen uit de keuken verdwenen. Ook het rekje naast de schuifdeur waar in al haar lectuur zat en zoals altijd ook het laatste exemplaar van ons familie tijdschrift (K)wartaal.

Stijn draaide een rondje op de zwart wit geblokte keukenvloer en keek naar boven. Zijn blik viel op iets boven de schuifdeur.

"Papa wat betekenen die namen boven de deur?"

"Ah, je bedoelt het beschilderde raam?"

De keuken was weliswaar vernieuwd in 1974. Maar in 1979 namen mijn ouders een grotere beslissing. Mijn vader was in die tijd helemaal in de ban geraakt van de oude pastorie in het dorp die te koop was komen te staan. Ze wilden meer ruimte met 4 grote knullen in huis en hij fantaseerde er samen met ons op los hoe we alle kamers van de oude pastorie zouden kunnen gebruiken. We zouden een muziekkamer krijgen, een tafeltenniskamer, een biljartkamer... Het bleek toch een stap te ver en ook niet nodig want muziek maakten we overal in huis en met de band oefenden we in de grote garage, biljarten deden we op het tafelbiljart van opa en tafeltennissen buiten en met slecht weer binnen in de grote garage. Dus besloten mijn ouders om dan het eigen huis uit te bouwen zodat iedereen een eigen kamer zou krijgen. Hiervoor zou de ruimte tussen de keuken en de kleine "garage", waar tot die tijd altijd onze kleurrijke kinderkamer als verbinding tussen de gang en de garage was, worden afgebroken. De verbouwing leidde er toe dat de 'oude' kinderkamer dubbel zo groot werd en eet/speelkamer werd, maar daarboven werd ook een verdieping gezet die de studeerkamer van pa werd, en daarbovenop kwam een grote zolder die grensde aan de zolderkamer van Paul, mijn oudste broer. De schuifdeur in de keuken was tot die tijd een buitendeur naar de achtertuin geweest. Als herinnering aan die deur had mijn vader besloten om het raam dat boven de deur had gezeten, daar in de muur te laten zitten. Het had een blauw omschilderde lijst en midden in het raam zaten latjes in de vorm van een X kruis. Hij had het raam beschilderd door er in witte letters de namen van de zeven bouwlieden van het Steenbergse aannemersbedrijf op te zetten die de hele verbouwing hadden gedaan. Op het raam had hij dwars door het kruis een grote boom geschilderd, ter herinnering aan de grote walnotenboom die had moeten wijken voor de verbouwing. Die boom was altijd onze favoriete klimboom geweest en die had precies naast onze vaste speelplek gestaan waar wij onze hutten bouwden, totdat ons eerste kippenhok daar werd neergezet. Dat alles was verleden tijd. Op het raam stond ook nog een poes die uit zijn etensbakje melk oplikte. Wij hadden ongelooflijk veel poezen gehad en tijdens de verbouwing lag onze poes, tot verbazing van de bouwvakkers te jongen onder de keukentafel.

Ik legde aan Stijn uit waarom het raam er zo uitzag en hij was tevreden met mijn antwoord.

Hij pakte mijn hand en trok me naar de woonkamer. Hij duwde de halve deur open en daar stonden we in de gestripte L-vormige woonkamer. In het televisiegedeelte stond nog de oude ronde tafel die we achter hadden gelaten voor de nieuwe bewoners en in het zitgedeelte hadden we de tuintafel met een paar oude stoelen gezet en enkele planten, maar overal stonden wel kandelaars en kaarsen.

In al die jaren was de woonkamer een warme ruimte geweest met schilderijen van pa aan de muur, met de door opa gemaakte houten lambrisering en een hele lange schouwplank die uitgezaagd was uit een boom waarbij de bast en de nerven zichtbaar waren. Onder deze lange schouwplank had in de hoek de stereo gestaan met alle elpees en singeltjes. De meeste muziek was Franstalig, maar er was ook klassiek, tango en 'moderne muziek' op de singeltjes.

In het woongedeelte hadden veel mensen hun hoofd gestoten aan het pronkstuk in deze kamer....de lamp boven de salontafel. Het was een grote lamp ontworpen door mijn vader, maar gemaakt door zijn vader omdat hij werkte in de smederij bij het spoor. Het was een geschenk voor hun bruiloft. De lamp was een groot zeilschip met drie masten waarop zeven lampen prijken. Drie aan iedere zijkant en één voor op de boeg. Natuurlijk een zeilschip, natuurlijk een boot, want dat was de achternaam van mijn moeder en dit was een eerbetoon aan de liefste en mooiste boot die mijn vader kende. Later zou er nog meer schepen volgen. De lamp was gemaakt voor in hun eerste huis in Roosendaal, een huis met hele hoge plafonds. Het huis waar wij opgroeiden en waar hij al die jaren zou hangen had lagere plafonds en de lamp was kolossaal. En ieder jaar op de trouwdag van mijn ouders hing mijn moeder haar bruidsluier over de boeglamp van deze lichtgevende zeilboot aan het plafond. Nu was het plafond leeg en de muren kaal.

Alle grote maar ook kleine details waren uit de kamer verwijderd, geen serie Chinese handwerkbeeldjes op de lambrisering, geen keur aan beeldjes op de schouw met ieder zijn eigen verhaal. De enkele achtergelaten meubelstukken gaven de kamer niet de warmte terug die er altijd was geweest....het was er kil.

Het favoriete meubelstuk in de kamer was een klein stoeltje geweest. Een houten stoeltje, afkomstig uit dezelfde meubelmakerij als waar onze eettafel en stoelen later ook waren gekocht. Het was een stoeltje met een perfecte kuipzitting en op de achterzijde was met fraaie sierletters de voornaam van mijn moeder *DINY* gegraveerd. Dit stoeltje had ze voor haar bruiloft gekregen van haar ex-vriendje die meubelmaker was. Jarenlang was dit stoeltje de favoriete zitplaats van velen geweest, maar in het bijzonder van haar zus Joke.

Ik liep naar de dubbele stalen tuindeuren die precies onder het balkon van de ouderlijke slaapkamer zaten en staarde naar de witte sprookjestuin.

“Papa, doet de telefoon het nog?”

De telefoon stond in een nis naast de halve deur, de nis waar vroeger een doorgeefluikje naar de keuken had gezeten.

“Ja die doet het nog, wil je iemand bellen?”

“Ja, mag ik mama bellen, dat we er zijn?”

“Natuurlijk bel jij mama maar even.”

Terwijl ik Stijn met Noortje hoorde praten, besepte ik dat ik hier voor het laatst rondliep en bij iedere stap die ik zette drongen de beelden en de herinneringen aan al die doorleefde jaren zich aan mij op. Het was alsof ik in de film van de Titanic zat en de overblijfselen van de boot bekeek die door de ogen van de camera weer tot leven kwamen. Het viel me zwaar om hier te zijn. Maar dat mijn jongste zoon hier samen met mij afscheid nam van dit huis maakte het voor mij draaglijk en bijzonder. Vanuit dit huis had ik de wereld ontdekt, mijn vleugels uitgeslagen. Hier lag de navelstreng naar de wereld voor mij.

Nadat Stijn had gebeld liepen we samen vanuit de woonkamer de gang in naar de hal bij de voordeur.

De ruwhouten kapstok naast de voordeur hing er niet meer. Ook de plank boven de radiator waarop de tasjes van ma hadden gestaan, was weggehaald. Die plank had pa gemaakt toen we hier in 1967 kwamen wonen en daar had hij alle namen in gegraveerd van al diegenen die hadden geholpen met de inrichting en verhuizing. Maar samen met de kapstok en de ‘zeilschiplamp’ waren deze doorleefde woonaccessoires in de thuishaven van mijn broer Huub

beland. Nu was ik het die Stijn omhoog liet kijken en wees op het raampje boven de voordeur.

“Weet je wat dat is Stijn?”

“Ja dat is de bel die gaat luiden als je aan het touw naast de voordeur trekt”

“Dat klopt maar weet je ook wat voor figuurtjes er aan de belklok vastzitten?”

Nu Stijn goed naar de bel keek zag hij dat er overdwers aan de bel een wip was bevestigd en aan beide zijden van de wip zaten twee monniken.

“Waarom zitten die mannetjes daar?”

“Nou de straat waar het huis staat heet nu wel de Kapelaan Kockstraat, maar toen wij hier kwamen wonen, heette dit nog de Wipstraat. Daarom heeft opa daar een wip gemaakt. En die mannetjes zijn monniken, want die woonden toen nog hier achter ons in het klooster.”

“Dus als ik nu aan de bel trek, dan gaan zij wippen?”

“Ja dat klopt, twee wippende monniken, leuk hè?”

Naast de voordeur zat de deur naar de kelder. Ik deed hem open en knipte het licht aan. Ik wierp een snelle blik in de kelder. Alle schappen aan de muur waren leeg en de lange wijnrekken die mijn jongste broer Jaap had gemaakt waren door ons weggehaald. We hadden alle wijnflessen leeggedronken of, wat voor de meeste gold, leeggegoten omdat ze te lang hadden gelegen.

Ik liep verder de gang in en keek nu recht tegen de deur aan die ons weer terug zou brengen in de eetkamer. Rechts bevond zich nu de deur naar de keuken en links van mij was een klein trapje van drie treden dat uitkwam op een klein platform voordat de trap met een rechte hoek langs het toilet verder doorliep naar boven. Stijn bleef doodstil staan toen ik het trapje op wilde gaan.

“Dat is toch het trapje waar....?”

“Ja dat is dit trapje...”

“Ik voel me nu heel raar worden in mijn hoofd”

Nu was ik het die Stijn een hand gaf en hem mee naar boven nam.

Boven op de overloop waren de deuren allemaal lichtgroen met donkergroene lijsten. Dit in tegenstelling tot de deuren en de lambrisering beneden die van massief hout waren en ook in de oorspronkelijke houtkleur waren gelaten. Alsof de deuren beneden

de stam waren van de boom en als je hoger de trap op klom je bij het groene gebladerte kwam. De overloop was lang en met rechts achterin de studeerkamer die voor pa aan het huis was aangebouwd. Er was een kleine kamer aan de voorkant. Voor de verbouwing was dit onze logeerkamer en sliepen de jongens twee aan twee op de zolderkamers. Op de logeerkamer had een tweepersoons bed gestaan met een doorgezakte spiraal. Als pa en ma het niet in de gaten hadden gebruikten wij het logeerbed als een grote trampoline. Na de verbouwing werd dit de kamer van Jaap.

Naast zijn kamer lag de ouderlijke slaapkamer met dubbel openslaande deuren naar een groot balkon dat op de achtertuin uitkeek. Deze kamer was net als de kamer ernaast leeg. Alle kamers in huis hadden marmeren wastafels en diepe inbouwkasten...maar die waren nu ook allemaal leeg. Op de plaats waar het ouderlijk bed had gestaan hing alleen nog het koord van de plafondlamp...en dat koord met aan het eind een kunstvlinder bewoog langzaam heen en weer. Een vlinder met een gouden lijfje en rode doorzichtige vleugels versierd met oranje figuurtjes, gouden lijnen en bolletjes...

Ik liep met Stijn over de overloop langs de deur die naar de zolder leidde en liep recht vooruit de badkamer in. De lichtblauw betegelde badkamer met zijn houten schroten plafond was voor ons een enorme luxe na de verbouwing. Daarvoor was de badkamer letterlijk een badkamer. Een kamer met een bad waar wij soms met drie tegelijk in gingen. Voor vier was het toch te klein.

Ik moest glimlachen toen ik aan de scène dacht, waarbij ik samen met mijn jongste broertje in bad zat en hij ineens een rood hoofd kreeg...even later zag ik een grote drol komen bovendrijven tussen ons in. Ik schreeuwde naar mijn moeder dat Jaap in bad had gepoept. Ma, die zich door niets van de wijs liet brengen, pakte een washandje en viste de drol uit het water en zei dat ze deze duikboot even ergens anders in zou laten duiken.

De nieuwe badkamer was uitgebouwd en had een aparte douche erbij gekregen waardoor we ons in luxe konden baden of douchen.

“Papa gaan we nu naar jouw kamer?”

“Natuurlijk Stijn, doe jij de deur maar open”

Mijn oude kamer was vroeger de studeerkamer van mijn vader geweest, maar die verhuisde naar de veel grotere kamer ernaast. Mijn kamer had twee grote ramen die uitkeken op de grote achtertuin, het bos en de voormalige kloostertuinen. In niets leek deze lege kamer meer op mijn puberkamer waar ik één hoek met schrootjes had betimmerd en een eigen bar in had gemaakt. In die bar stond de muziekinstallatie van mijn discotheek en er stonden meerdere barkrukken omheen. Als wij klaar waren met de repetitie van onze rockband dronken wij nog een drankje aan de bar op mijn kamer. De favoriete drank in die tijd was gin tonic. De roodgeschilderde muur was later door mijn vader weer wit gesausd en de schrootjes waren in gebleekt wit overgeschilderd. Alleen de deur- en raamkozijnen had hij weer vrolijk geel gemaakt.

We liepen verder door de gang en ik opende de deur naar de studeerkamer van opa, mijn vader. Bij iedere deur die ik opendeed trof ik een lege kamer aan, maar toch opende elke deur een verhaal naar het verleden. Hier moesten we twee treden af. Een hele ruime kamer met meerdere ramen. In de rechterhoek had mijn vader een groot hoekbureau waaraan hij werkte, schreef en tekende. Het raam bij het bureau keek uit op de tuin en op, de ooit reuzenhoge kastanjeboom, zijn trots. Aan de muur naast hem had de slingerklok gehangen die hij uit zijn ouderlijk huis had meegenomen. 's Nachts kon ik die klok door de muur heen horen slaan.

Tegen alle wanden van deze grote kamer stonden lege boekenkasten. Mijn vader had in zijn studeerkamer zijn eigen bibliotheek gemaakt waar hij duizenden boeken had verzameld. Nederlandse en Franse romans, maar ook boeken over kunst en literatuur, reisboeken, afijn overal boeken. En toen er geen plek meer over was voor een boekenkast aan de wand, zette hij er losse kasten bij of stapelde hij de boeken op. Er had ook een zitje gestaan en een ouderwetse staande schrijftafel waarvan je het schuine tafelblad kon optillen en je schrijfgerei kon opbergen. We hadden allemaal boeken uitgezocht, weg gegeven en uiteindelijk ook heel veel boeken met pijn in het hart moeten weggooien. De accordeon die er had gestaan had ik zelf meegenomen met het idee daar zelf ooit op te gaan spelen. Ik miste ook de grote opgezette fazant in het raam...waar was die naar toe gevlogen?